

Organizacja rekreacji ruchowej w Polsce

- 1. Administracja publiczna szczebla rządowego i samorządowego**
- 2. Organizacje i stowarzyszenia kultury fizycznej**
- 3. Podmioty gospodarcze**
- 4. Działalność wybranych stowarzyszeń sportu dla wszystkich w Europie**

Bibliografia:

- 1. Dąbrowski A. (red.), *Zarys teorii rekreacji ruchowej*, ALMAMER WSE i AWF Warszawa 2006**
- 2. Toczek-Werner S. (red.), *Podstawy rekreacji i turystyki*, AWF Wrocław 2005**
- 3. Parnicka U. (red.), *Rekreacja w rodzinie*, TKKF Warszawa 2003**

Od najdawniejszych czasów społeczności ludzkie przekazują młodym pokoleniom odziedziczone po przodkach i wypracowane przez siebie wartości związane z kulturą (w tym z kulturą fizyczną), przygotowując je tym samym do aktywnego udziału w życiu społecznym i tworzeniu nowych wartości.

System organizacji rekreacji ruchowej w Polsce składa się z trzech głównych sektorów:

1. Administracji publicznej szczebla rządowego i samorządowego;
2. Organizacji i stowarzyszeń kultury fizycznej;
3. Prywatnych podmiotów gospodarczych.

1. Administracja publiczna szczebla rządowego i samorządowego

Centralnym organem administracji państwowej koordynującym funkcjonowanie wszystkich publicznych jednostek kultury fizycznej, w tym także rekreacji ruchowej jest **Ministerstwo Sportu** utworzone 1 września 2005 roku. Od 23 lipca 2007 minister objął także dział turystyka, którym poprzednio zajmowało się Ministerstwo Gospodarki. Utworzenie Ministerstwa Sportu w miejsce zlikwidowanej Polskiej Konfederacji Sportu przewiduje ustawa z 29 lipca 2005 o sporcie kwalifikowanym. Pracownicy Polskiej Konfederacji Sportu z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu.

Do głównych zadań ministra należy:

- rozwój sportu powszechnego i wyczynowego
- nadzór nad wszystkimi związkami sportowymi

W związku z powołaniem nowego ministerstwa zmieniono ustawę z dnia 4 września 1997 o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003, nr 159, poz.

1548, z późn. zm.) nadając nowe brzmienie przepisowi określającemu zakres spraw zaliczanych do działu kultura fizyczna i sport. Dział ten obejmuje następujące sprawy:

Kultura fizyczna

Rekreacja i rehabilitacja ruchowa

Sport dzieci i młodzieży

Sport kwalifikowany

Sport osób niepełnosprawnych.

W zakresie działu „kultura fizyczna” obsługę zadań ministra zapewnia w szczególności **Departament Sportu Powszechnego**. Do zakresu działania tego departamentu należą zagadnienia i sprawy dotyczące:

- Określenia priorytetów i zadań w zakresie uczestnictwa społeczeństwa w systematycznej aktywności ruchowej oraz inicjowania i koordynacji działań w ramach programów rządowych i środowiskowych.
- Współpracy z właściwym ministrem i organami nadzoru pedagogicznego w zakresie realizacji zajęć wychowania fizycznego oraz upowszechniania sportu w środowisku szkolnym.
- Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz wykorzystywania badań naukowych w zakresie dotyczącym powszechnej aktywności sportowej społeczeństwa.
- Upowszechnianie aktywności sportowej w społeczeństwie.
- Rozwój sportu dla wszystkich, a w szczególności:
 - sportu w środowisku akademickim,
 - sportu w środowisku wiejskim,
 - upowszechniania sportu na rzecz rodziny, różnych grup społecznych i zawodowych.

- Działalności stowarzyszeń działających w sferze kultury fizycznej i sportu powszechnego.
- Wspierania działań na rzecz aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Rozwoju i koordynacji systemu imprez szkolnych ukierunkowanych na sport dla wszystkich dzieci.
- Koordynowania zadań związanych z prowadzeniem zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów
- Przyznawania odznaczeń, wyróżnień i nagród resortowych dla trenerów i działaczy za szczególne osiągnięcia w sporcie powszechnym.

Państwowymi koordynatorami działalności w dziedzinie kultury fizycznej na szczeblu regionalnym są wojewodowie i podlegające im urzędy wojewódzkie wraz z funkcjonującymi w ich ramach wydziałami zajmującymi się tą problematyką.

Wojewoda jest odpowiedzialny za wprowadzanie w regionie programów rządowych oraz nadzór nad rządowymi instytucjami działającymi w regionie.

Kultura fizyczna oraz jej działy stanowią także obszar zainteresowania i działalności administracji samorządowej. Na poziomie regionalnym (wojewódzkim) koordynację zadań w tym zakresie sprawuje urząd marszałkowski, który jest instytucją zapewniającą ich wykonywanie władzom samorządowym, czyli sejmikowi województwa. W strukturach organizacyjnych urzędów marszałkowskich funkcjonuje wiele komórek organizacyjnych (departamenty, wydziały, biura) spełniających rozmaite funkcje wykonawcze. Działania tych jednostek koncentrują się m. in. na:

- koordynacji zadań w zakresie kultury fizycznej, sportu i turystyki w obrębie województwa,
- wspieranie działań związanych z zabezpieczeniem bazy, sprzętu sportowego oraz kadry szkoleniowej,
- współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami kultury fizycznej,

- opracowywaniu projektu budżetu w zakresie kultury fizycznej i sportu szczebla wojewódzkiego,
- nadzorze i kontroli realizacji zadań zleconych stowarzyszeniom kultury fizycznej i jednostkom niepaństwowym,
- nadzorze nad realizacją inwestycji sportowych i rekreacyjnych,
- współdziałaniu z samorządami powiatowymi i gminnymi,
- koordynacji działań i finansowym wspieraniu stowarzyszeń turystyki i rekreacji o zasięgu wojewódzkim,
- wspieraniu merytorycznym i finansowym organizacji imprez turystycznych i rekreacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym,
- współdziałanie ze szkołami, uczelniami i innymi podmiotami w zakresie szkolenia i doskonalenia kadr dla turystyki i rekreacji,
- opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego w obiekty turystyczne i sportowo – rekreacyjne.

Samorządy powiatowe i gminne realizują działania z zakresu kultury fizycznej, w tym rekreacji, przez właściwe komisje rad powiatów i gmin (poziom uchwałodawczy) oraz komórki organizacyjne stanowiące struktury starostw powiatowych i urzędów gmin (poziom wykonawczy). Działania te są analogiczne do działań samorządu wojewódzkiego.

2. Organizacje i stowarzyszenia kultury fizycznej

Zgodnie z zapisami ustawowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi rekreacji ruchowej działającymi w konkretnym środowisku lokalnym lub w społeczności lokalnej są „kluby sportowe” funkcjonujące na zasadach „stowarzyszeń kultury fizycznej” bądź „spółek akcyjnych”. Relacje

przebiegające między samorządami lokalnymi wszystkich szczebli a jednostkami posiadającymi osobowość prawną (stowarzyszeniami, spółkami) na ogół mają charakter partnerski i przyjmują formuły rozmaitych porozumień lub umów. Dotyczą one głównie organizowania imprez sportowo – rekreacyjnych, turystycznych bądź kulturalnych, realizacji usług w tym zakresie oraz względnie taniego udostępniania obiektów i urządzeń sportowo – rekreacyjnych społeczności lokalnej. Z tego tytułu organizacje te uzyskują od samorządów wsparcie finansowe bądź rzeczowe.

Organizacje i stowarzyszenia kultury fizycznej, podobnie jak administracja publiczna, działają na różnych szczeblach: centralnym (ogólnokrajowym), wojewódzkim, terenowym.

Uwzględniając powyższe kryterium podziału, jak również zakres zadań statutowych dotyczących rekreacji ruchowej, można wskazać kilka wybranych form organizacyjnych funkcjonujących w Polsce.

Wśród najdłużej działających organizacji mających zasięg ogólnokrajowy można wymienić: Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (TKKF), Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (WOPR), Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR), Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe (LZS), Szkolny Związek Sportowy (SZS), Akademicki Związek Sportowy (AZS) i inne.

Na poziomie regionalnym (wojewódzkim) i lokalnym (powiatowym, gminnym i miejskim) funkcjonują najczęściej terenowe jednostki organizacyjne wymienionych stowarzyszeń i ich związków oraz inne instytucje posiadające osobowość prawną. Przykładowo są to Lubuski SZS, Wielkopolski SZS, terenowe i środowiskowe ogniska TKKF, interdyscyplinarne stowarzyszenia kultury fizycznej typu Dolnośląska Federacja Sportu, Lubelska Unia Sportu, Małopolski Związek Stowarzyszeń Kultury Fizycznej.

Na największą uwagę wśród organizacji społecznych zajmujących się od wielu lat krzewieniem rekreacji fizycznej w Polsce zasługuje **Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej**. Jest to jedna z najstarszych organizacji „sportu

dla wszystkich”, która powstała w maju 1957 roku. W swojej 50-letniej działalności organizacja realizowała konsekwentnie swój najważniejszy cel, jakim jest zwiększenie aktywności fizycznej polskiego społeczeństwa poprzez promowanie zdrowego stylu życia, kreowanie potrzeb i aktywnych postaw wobec osobistej kultury fizycznej oraz oferowanie atrakcyjnych propozycji aktywnego ruchowo wypoczynku określonym grupom społecznym.

Jak wcześniej zaznaczono Towarzystwo ma zasięg ogólnopolski. Działa przede wszystkim w środowisku miejskim, głównie w dużych i średnich miastach. Obejmuje swoją działalnością osoby w różnym wieku tzn. młodzież szkolną oraz ludzi w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Podstawowa działalność Towarzystwa ukierunkowana jest na:

- upowszechnianie w środowisku dzieci i młodzieży cieszących się zainteresowaniem form aktywności ruchowej pod hasłem ***sport w wszystkich dzieci;***
- promowanie rekreacji ruchowej w stylu życia rodziny pod hasłem ***sport w rodzinie;***
- tworzenie przyjaznych warunków aktywności fizycznej dla osób starszych pod hasłem ***sport na całe życie.***

Oczywiście chodzi o sport w rozumieniu sportu powszechnego, do którego ma prawo każdy człowiek bez względu na wiek, status społeczny, sprawność czy inwalidztwo o sport bez barier. Realizacja założeń programowych odbywa się poprzez bardzo szeroką sieć ognisk rozsianych na terenie całego kraju. W programach działalności tych ognisk uwzględnia się stałe zespoły ćwiczebne, w ramach których członkowie uprawiają gimnastykę, ćwiczenia muzyczno – ruchowe, zabawy i gry, dyscypliny sportu traktowane rekreacyjnie a także turystykę i towarzyszące jej zajęcia kulturalno – rozrywkowe.

Obok zespołów ćwiczebnych, obozów, wczasów, masowych imprez rekreacyjnych, działają także zespoły profilaktyczno – wyrównawcze mające

przeciwdziałać schorzeniom wywołanym współczesną cywilizacją. Należy tu wymienić grupy dla ludzi otyłych, osób po przebytych zawałach, ze schorzeniami astmatycznymi, a także osób w podeszłym wieku. TKKF na szeroką skalę poradnictwo w zakresie stosowania odpowiednich form aktywności ruchowej oraz programów treningowo – rekreacyjnych.

Jednak już od pierwszych lat działalności, podstawowym odbiorcą oferty programowej Towarzystwa była rodzina, która jest ważnym ogniwem w kształtowaniu wzorców wykorzystania wolnego czasu, pro zdrowotnego stylu życia oraz potrzeb i nawyków w zakresie aktywności ruchowej. Od początku lat 60. ubiegłego stulecia przygotowywano i wdrażano nowoczesną ofertę programową dla rodzin pod nazwą *sport w rodzinie*. To hasło o higieniczno-zdrowotnych i społecznych akcentach, należy rozumieć jako drogę do upowszechniania kultury fizycznej w społeczeństwie oraz upowszechnienia zdrowego stylu życia.

Obecnie TKKF proponuje rodzinie model spędzania wolnego czasu, w którym podkreśla się potrzebę *ducha sportu*, aby wszyscy rozumieli wartość aktywnego ruchowo wypoczynku, wzajemnie się do niego zachęcali, umieli sami w podstawowym zakresie dbać o rozwój fizyczny – własny i członków rodziny. Według realizowanego programu, propozycja sportu w rodzinie powinna polegać na uświadamianiu, informowaniu i nauczaniu. Towarzystwo dociera do rodziny poprzez osiedla mieszkaniowe, zakłady pracy, ośrodki wypoczynku i ogrody działkowe. Należy jednak pamiętać, że obecnie są to wyraźnie zaniedbane obszary działań w zakresie rekreacji ruchowej.

Sport w rodzinie realizowany przez TKKF obejmuje przede wszystkim:

- masowe imprezy sportowo-rekreacyjne o charakterze wielopokoleniowym;
- imprezy i akcje promocyjne;
- sportowo-rekreacyjne obozy i wczasy rodzinne;
- stałe zespoły ćwiczebne;

- rodzinne formy turystyczne.

Codzienna rekreacja ruchowa realizowana jest przede wszystkim w miejscu zamieszkania, w pobliżu domu a jej regularne uprawianie zależy od skrócenia do minimum czynności przygotowawczych, które często stanowią przeszkodę w regularnym uprawianiu rekreacji ruchowej. Dlatego wizja osiedla przyszłości musi uwzględniać, obok nowoczesnej bazy dla wypoczynku, również tworzenie modelu programowego, uwzględniającego potrzeby różnych grup wiekowych. Niestety w osiedlach brakuje najczęściej programowej całorocznej działalności sportowo-rekreacyjnej, co nasiliło się szczególnie po 1990 roku.

W zakresie upowszechniania *sportu w rodzinie* TKKF dociera również do szkoły, dlatego w 1999 r. opracowano program „**Rodzinny sport dla wszystkich – program edukacji wczesnoszkolnej**”, który zakłada udział Towarzystwa w organizacji i realizacji pozalekcyjnych i pozaszkolnych form aktywności sportowej dla dzieci i rodziców. Przykładem może być np. godzina sportu w rodzinie w soboty, jako 4. godzina wychowania fizycznego, za którą płacić powinny samorządy lokalne. W ramach tego programu zakłada się współdziałanie szkoły, placówek pozaszkolnych, TKKF i jednostek samorządowych w zakresie rozwoju sportu rodzinnego. Program skierowany do rodzin, realizowany w szkole i poza nią sprzyja aktywizacji rodziców w działaniach edukacyjno-wychowawczych szkoły jak i kreowaniu prozdrowotnego stylu życia rodziny.

W ostatnich 10. latach TKKF kreuje modę na aktywną turystykę rodzinną – przywraca jej tradycje poprzez organizowanie wycieczek oraz rajdów pieszych i rowerowych, spływów kajakowych, rejsów żeglarskich, których celem jest nie tylko aktywny wypoczynek ale również integracja rodziny, przeciwdziałanie patologiom, promowanie zachowań prozdrowotnych. Jedną z ciekawszych form promocji *sportu w rodzinie* są imprezy sportowo-rekreacyjne dla rodzin wielopokoleniowych oraz amatorskie zawody rodzinne w celu popularyzowania

tzw. *sportów całego życia*, takich jak narciarstwo, łyżwiarstwo, tenis, tenis stołowy, pływanie, jazda na rowerze, kajakarstwo oraz rodzinne zabawy i rywalizację sportową dzieci, rodziców i dziadków.

Formą mobilizującą rodzinę do regularnej aktywności ruchowej są rodzinne zespoły zajęć sportowych czyli propozycja umożliwiająca rodzinom wspólne uprawianie gier sportowych, form kondycyjno-siłowych, gimnastyczno-tanecznych i innych. TKKF organizuje ogólnopolskie i regionalne konferencje, seminaria i inne formy szkolenia i doszkalania kadr dla sportu w rodzinie. Promuje światowe i polskie doświadczenia oraz dorobek naukowy w tej dziedzinie. Na podkreślenie zasługuje jego akcja wydawnicza w postaci materiałów szkoleniowych, metodycznych i promocyjnych. Warto dodać, że realizowane obecnie kierunki działania są ściśle skorelowane z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia oraz zbieżne ze strategią działania w zakresie *sportu dla wszystkich* państw Unii Europejskiej i Międzynarodowych Organizacji Sportu.

Bardzo zasłużonymi placówkami dla wychowania dzieci i młodzieży m.in. w sferze kultury fizycznej są **Pałace Młodzieży**. Funkcjonują one głównie w większych miastach takich jak Warszawa (od 1955 r.), Katowice, Łódź czy Szczecin. W placówkach tych, posiadających dużą sieć pracowni, gabinetów, sal gimnastycznych i basenów, młodzież kształtuje i rozwija swoje uzdolnienia, pogłębia wiedzę i umiejętności organizowania sobie czasu wolnego i wypoczynku. Obecnie dzieci uczęszczają na zajęcia z pływania, tenisa stołowego, turystyki rowerowej, tańca nowoczesnego, akrobatyki czy gimnastyki akrobatycznej. Pałace Młodzieży są placówkami podległymi samorządowi lokalnemu.

W minionych 16 latach transformacji wiele procesów i zmian zachodzących w kulturze fizycznej było niezwykle dynamicznych i nowatorskich. Jednak tym, co w sposób szczególny wpisało się w owe dziejowe przeobrażenia, było powołanie **wyznaniowych stowarzyszeń kultury**

fizycznej, które przyniosły ze sobą dwie ważne wartości: nową jakość działania, ale także wejście na nowy obszar rzeczywistości dotychczas niewykorzystany obszar parafii.

W tych stowarzyszeniach sportowe zajęcia są drogą do kształtowania przekonań i poglądów. Wynika to z przyjęcia humanistycznej i personalistycznej koncepcji człowieka, które nie tylko czynią go ostatecznym celem i najwyższą wartością w porządku przyrodzonym, ale niejako „skazują” go na permanentny wysiłek doskonalenia się i osiągania najwyższych pięt doskonałości.

Do tych stowarzyszeń należą m.in.:

- **Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej;**
- **Katolickie Stowarzyszenie Sportowe Rzeczypospolitej Polskiej;**
- **Stowarzyszenie „PARAFIADA”;**
- **Prawosławna Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej;**
- **Luterańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej;**
- **Chrześcijańskie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej „YMCA”;**
- **Stowarzyszenie „MACABI” Polska;**
- **Chrześcijańskie Stowarzyszenie Sportowe „BONUM”;**
- **Ośrodek Duszpasterstwa Pielgrzymkowego „LOGOS”;**
- **Chrześcijańskie Stowarzyszenie Sportowe „GOTÓW”.**

Stowarzyszenia te mają różny zasięg działania i różną strukturę organizacyjną. Wszystkie posiadają osobowość prawną nadaną przez właściwy sąd rejestracyjny.

Podstawowym celem, jaki przyświeca tym organizacjom, jest rozwijanie wychowawczych, kulturalnych i społecznych aspektów sportu w ramach uznanego wzoru człowieka i społeczeństwa, inspirowanych wizją chrześcijaństwa i bogactwem tradycji wychowawczych. Dla przykładu przytoczyć tutaj można cele statutowe SALOS (stowarzyszenie salezjańskie), które obejmują:

- Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży biednej, zaniedbanej, pochodzącej z rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych, wychowawczych, etycznych i kulturalnych aspektów sportu w ramach uznanego wzoru człowieka i społeczeństwa, inspirowanych tradycją chrześcijańską oraz bogactwem salezjańskiej tradycji wychowawczej;
- Krzewienie humanistycznych i personalistycznych walorów sportu z jego naczelnymi wartościami pokoju, wolności, prawdy, dobra, sprawiedliwości, miłości, tolerancji, przyjaźni, szacunku i poszanowania godności osoby;
- Propagowanie i umacnianie chrześcijańskich wzorów współzawodnictwa w sporcie i poza nim;
- Działanie na rzecz ochrony środowiska naturalnego i zapobieganie rozwojowi patologii społecznej oraz działanie na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Rozbudzenie aktywności i kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za wychowanie członków stowarzyszenia;
- Współpraca i kontakty z organizacjami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi;
- Propagowanie w działalności sportowo-wychowawczej zasady fair play;
- Upowszechnianie kultury fizycznej i turystyki, podnoszenie sprawności fizycznej i stanu zdrowia dzieci i młodzieży.

Inną grupą stowarzyszeń są te, które aktywizują ruchowo osoby niepełnosprawne. Należą do nich m.in. następujące stowarzyszenia ogólnopolskie:

- **Sportowe Stowarzyszenie Inwalidów „START”;**
- **Fundacja Aktywnej Rehabilitacji;**
- **Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego;**

- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „CROSS”;**
- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „INTEGRACJA”;**
- **Stowarzyszenie Centrum Niezależnego Życia;**
- **Integracyjne Stowarzyszenie Bilardowe „SOLITER”;**
- **Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „Saron”.**

Problematyką uczestnictwa osób niepełnosprawnych obrazują w pełni cele statutowe Sportowego Stowarzyszenia Inwalidów „START”:

- jego celem jest wykorzystanie kultury fizycznej, sportu i turystyki jako czynnika rehabilitacji fizycznej i psychicznej inwalidów oraz integracji i wyrównania szans w życiu społecznym, poprzez prowadzenie systemowo stałych treningów w sekcjach sportowych;
- prowadzenie turnusów rehabilitacyjnych, różnych form edukacji oraz działań integrujących również w środowiskach patologicznych.

3. Podmioty gospodarcze

Podstawowymi jednostkami w układzie struktury jednostek sektora prywatnego świadczącymi obecnie w Polsce usługi w dziedzinie rekreacji ruchowej i wypoczynku są prywatne podmioty gospodarcze. Do tego rodzaju jednostek zalicza się osoby fizyczne oraz inne podmioty prywatne lub z przewagą kapitału prywatnego, np. spółki, spółdzielnie czy przedsiębiorstwa. Najczęściej spotykanymi obecnie w Polsce formami organizacyjno – prawnymi prywatnych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie rekreacji i wypoczynku są: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki, w tym zwłaszcza spółki cywilne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjne.

Do przykładowych form prowadzenia prywatnej działalności w dziedzinie rekreacji i wypoczynku można zaliczyć:

- **aquaparki, parki wodne;**
- **centra rekreacji i wypoczynku;**
- **centra kształcenia i rehabilitacji;**
- **studia fitness;**
- **szkółki, kursy, szkolenia** itp. – świadczące zarówno kompleksowe, jak i indywidualne usługi wypoczynkowe i szkoleniowe z zakresu różnych form rekreacji ruchowej.

4. Działalność wybranych stowarzyszeń sportu dla wszystkich w Europie

Szczególne znaczenie dla działalności w zakresie rekreacji ruchowej w Europie miała Europejska Karta Sportu dla Wszystkich wydana w 1966 roku. Ożywiła ona działania społeczne w dziedzinie aktywności ruchowej w wielu krajach Unii Europejskiej. Pomimo różnych tradycji, poziomu życia, warunków infrastrukturalnych udało się nakreślić wspólne kierunki działania. Należą do nich:

- **promocja zdrowia poprzez systematyczną aktywność rekreacyjną;**
- **aktywność ruchowa jako styl życia młodzieży;**
- **promocja aktywności w grupach celowych;**
- **ujednoliconą metodologią badań w dziedzinie sportu dla wszystkich;**
- **kształcenie kadr wg standardów unijnych.**

Charakter pracy stowarzyszeń krajowych i międzynarodowych w państwach Unii Europejskiej, zajmujących się sportem dla wszystkich jest dość różnorodny. Wiele stowarzyszeń ma charakter doradczy. W swoich szeregach skupia badaczy, pracowników naukowych. Tego typu stowarzyszenia

najczęściej obejmują wiele kierunków aktywności ruchowej, sportu kwalifikowanego i sportu dla wszystkich.

We Francji działalność w zakresie rekreacji ruchowej odbywa się w oparciu o ustawę o sporcie z dnia 16 lipca 1995 roku, w której w art. 1 napisano:

„Aktywność fizyczna i sport stanowią ważny czynnik równowagi, zdrowia i samorealizacji, będącymi podstawowymi elementami edukacji, kultury i życia społecznego. Ich rozwój leży w interesie ogółu, a ich uprawianie stanowi prawo każdego, niezależnie od płci, wieku i warunków społecznych. Rozwój aktywności fizycznej i sportu (...) jest obowiązkiem Państwa i ruchu sportowego, które w swoich działaniach powinny być wspierane przez władze lokalne”.

Jedną z organizacji „sportu dla wszystkich” we Francji jest **FEDERATION DE CLUBS ALPINS FRANCAIS** (Francuska Federacja Klubów Alpejskich) powstała w **1873** roku. Obecnie zrzesza 193 kluby alpejskie posiadające 90 tys. członków. Stowarzyszenie to ukierunkowane jest na promocję aktywnego wypoczynku na łonie nieskażonej natury w górach. Jest otwarte dla ludzi w każdym wieku i na wszystkich poziomach umiejętności. We wszystkich zajęciach, jakie odbywają się pod egidą tej organizacji kładzie się duży nacisk na teoretyczną i praktyczną znajomość gór. Członkowie mogą brać udział w zajęciach z wspinaczki, speleologii, chodzenia na raketach śnieżnych, narciarstwa, snowboardu, jazdy na rowerach górskich, lotniarstwa lub paralotniarstwa.

Przykładem organizacji *sportu dla wszystkich* w Wielkiej Brytanii jest **AMATEUR SWIMMING ASOCIACION** (Amatorskie Stowarzyszenie Pływaków) które zostało założone w **1902** roku. Jest to brytyjska formacja powstała dla zainteresowanych pływaniem, nurkowaniem, piłką wodną oraz pływaniem na „otwartej przestrzeni” a także pływaniem synchronicznym. Zrzesza ono w swoich strukturach około **14 tys.** osób na **245** obiektach. Działalność tego stowarzyszenia oparta jest na organizacji zawodów w całej

Anglii, przyznawaniu licencji i uprawnień instruktorskich, nauczycielskich i trenerskich.

Jednym z krajów europejskich o wysokim poziomie kultury fizycznej jest Finlandia. Założona została tam w **1900** roku **Fińska Centralna Federacja Sportu (SVUL)** początkowo pod nazwą **Fińska Liga Gimnastyczna i Sportowa**. Zrzesza ona federacje i stowarzyszenia o charakterze sportowym i rekreacyjnym obejmując swym działaniem około **25 tys.** osób. Głównym celem federacji jest promowanie sportu i działanie na rzecz jak najszerszego upowszechniania różnorodnej aktywności rekreacyjnej oraz wpajanie obywatelom prozdrowotnego modelu życia opartego na codziennej i weekendowo – urlopowej aktywności ruchowej. Działanie to jest skierowane do ludzi w każdym wieku.

Niezależnie od organizacji krajowych w Europie działają organizacje międzynarodowe. Należą do nich między innymi:

- **Międzynarodowa Rada ds. Nauki o Sporcie i Wychowaniu Fizycznym.** Ideą tej organizacji powstałej w 1956 roku jest zbliżenie międzynarodowe przez sport, rozwój wychowania fizycznego oraz łączenie zdrowia z aktywnością ruchową.
- **Międzynarodowa Konfederacja Sportu** dla wszystkich powstała w 1913 roku na terenie Belgii. Pierwotnie działalność tego stowarzyszenia ukierunkowana była na aktywność fizyczną robotników i ich rodzin. Obecnie główną działalnością tego stowarzyszenia jest organizowanie imprez sportowo – rekreacyjnych dla wszystkich.
- **Europejska Unia Sportu dla Wszystkich.** Program Unii nakierowany jest na promowanie imprez sportowych i rekreacyjnych oraz gier. Co roku ta organizacja wydaje katalog imprez i gier.
- **Europejska Konfederacja Sportu i Zdrowia (1997r).** Stowarzyszenie to promuje zdrowie głównie przez aktywność ruchową-rekreacyjną a także

koordynuje inicjatywy dotyczące kultury zdrowotnej oraz publikacje opracowań badawczych w dziedzinie sportu dla wszystkich.

Różnorodność organizacyjna i programowa, wielość tradycji i obyczajów społecznych w Europie nie powoduje przeszkód we wspólnym działaniu wspierającym rozwój sportu dla wszystkich. Istotną rolę pełnią w tym stowarzyszenia i organizacje międzynarodowe, których podstawowym celem jest promowanie aktywności ruchowej.